

Araştırma Makalesi

**Yeşil Mutabakat Konusunda Türkiye’de Yapılan Çalışmaların Yeterliği Üzerine
Bibliyometrik Analiz: Dergipark Örneği**

A Bibliometric Analysis of the Competence of Green Deal Studies in Türkiye: The Case of DergiPark

Yasin Can GÖNÜLTAŞ Dr. Öğr. Gör., Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi gonultascan@gmail.com https://orcid.org/0000-0002-2267-0465	Hasan AKAY Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi hakay@adiyaman.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-9531-4875
---	---

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
21.10.2024	30.11.2024

Öz

Bu çalışma Türkiye’de Avrupa Yeşil Mutabakatı konusunda yapılan akademik makale çalışmalarının yeterliğini bibliyometrik yöntemlerle değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında, Türkiye’de yayınlanan akademik hakemli dergiler için elektronik ortamda barındırma ve editöryal süreç yönetimi hizmeti sağlayan Dergipark veritabanı araştırma evreni olarak kullanılmıştır. Sistemde yer alan makaleler incelenmiş ve çeşitli bibliyometrik göstergeler kullanılarak analiz edilmiştir. Analizde makalelerin yıllara göre dağılımı, yazarların kurumsal bağlantıları, dergilerin sahip olduğu dizinler, yazar sayıları ve atıf sayıları gibi kriterler göz önünde bulundurulmuştur. Çalışmaya göre, Avrupa Yeşil Mutabakatı, Türkiye için hem fırsatlar hem de zorluklar barındıran bir süreçtir. Türkiye’de bu konudaki akademik çalışmalar, genellikle ekonomik, çevresel ve sosyal etkiler üzerinde yoğunlaşmakla birlikte, uzun vadeli etkiler ve yapısal reformlar gibi alanlarda eksiklikler barındırmaktadır. Özellikle, enerji politikaları, yeşil ekonomi ve sosyal boyutlar üzerine yapılan analizler daha derinlemesine ve somut önerilere dayalı olarak geliştirilmelidir. Ayrıca, uluslararası literatürde yetersiz temsil ve sınırlı yayın sayısı dikkati çekmektedir. Disiplinler arası işbirlikleri ve uygulamaya yönelik çalışmalar, Yeşil Mutabakat’ın Türkiye’de etkin bir şekilde uygulanması için kritik önemdedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Yeşil Mutabakatı, Yeşil Mutabakat, Dergipark, Bibliyometrik Analiz

Abstract

This study aims to evaluate the appropriateness of academic articles on green reconciliation in Turkey using bibliometric methods. Within the framework of the study, the Dergipark database, which provides electronic hosting and editorial process management services for academic refereed journals published in Turkey, was used as the research population. The articles in the system were examined and analysed using various bibliometric indicators. The analysis included criteria such as distribution of articles by years, institutional affiliations of authors, journal indexes, number of authors and number of citations. According to the study, the European Green Deal is a process with both opportunities and challenges for Turkey. In Turkey, academic studies on the issue generally focus on economic, environmental and social impacts, but there are gaps in areas such as long-term impacts and structural reforms. In particular, analyses of energy policy, the green economy and the social dimension should be developed further and should be based on concrete recommendations. There is also a lack of

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Gönültaş, Y.C. & Akay, H., 2024, Yeşil Mutabakat Konusunda Türkiye’de Yapılan Çalışmaların Yeterliği Üzerine Bibliyometrik Analiz: Dergipark Örneği, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 59(4), 2831-2852.

representation in the international literature and a limited number of publications. Interdisciplinary cooperation and practical studies are crucial for the effective implementation of the Green Deal in Turkey.

Keywords: European Green Deal, Green Deal, Dergipark, Bibliometric Analysis

1. Giriş

Avrupa Yeşil Mutabakatı, Avrupa Birliği'nin iklim değişikliğiyle mücadele ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etme konusundaki kararlılığını ortaya koyan kapsamlı bir stratejidir. 2019 yılında tanıtılan bu mutabakat, 2050 yılına kadar Avrupa kıtasını iklim nötr hale getirmeyi hedeflemektedir. Bu iddialı hedef, çevresel sürdürülebilirliğin yanı sıra ekonomik ve sosyal dönüşümleri de teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Yeşil Mutabakat, enerji, ulaşım, tarım, inşaat ve sanayi gibi pek çok sektörde geniş kapsamlı reform ve düzenlemeler içermektedir. Mutabakatın temel dayanaklarından biri olan ve Sürdürülebilir Kalkınmanın temel ilkelerinden "kimseyi geride bırakmama" ilkesi, yeşil dönüşüm sürecinde toplumsal ve ekonomik eşitsizliklerin azaltılmasına yönelik özel politikalar geliştirilmesini gerektirmektedir. Ayrıca, Yeşil Mutabakat, AB'nin küresel iklim liderliğini pekiştirme ve diğer ülkeleri de benzer taahhütlerde bulunmaya teşvik etme amacı taşımaktadır. Bu çerçevede, AB, uluslararası işbirlikleri ve ticaret politikaları aracılığıyla yeşil ekonomiyi teşvik etmeyi ve karbon sınırda uyum mekanizması gibi araçlarla karbon kaçakını önlemeyi planlamaktadır.

Tüm bu amaçlar ekseninde Avrupa Birliği'nin en önemli ortaklarından olan Türkiye'de de Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında kurumsal ve akademik olarak çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Çalışmayla araştırmacılar tarafından yeşil mutabakata yönelik olarak gerçekleştirilen ve Türkiye'nin hakemli ve ulusal yayınlarına ev sahipliği yapan veritabanlarından DERGİPARK'ta yer alan makalelerin bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır.

2. Literatür

Yeşil Mutabakat (Green Deal), Avrupa Birliği'nin (AB) 2050 yılına kadar karbon nötr olma hedefini gerçekleştirmek için ortaya koyduğu kapsamlı bir eylem planıdır (Ecer, Güner & Çetin, 2021: s. 127-128). Bu plan, iklim değişikliğiyle mücadele, sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm gibi konuları odağına alarak ekonomik, sosyal ve çevresel politikalarda köklü değişiklikler öngörmektedir (Doğan, 2022; Ersoy Mirici & Berberoğlu, 2022). Plan ile oluşturulmaya çalışılan strateji ile ekonomik büyümenin çevresel sürdürülebilirlikle dengelenmesi (Satır Reyhan, 2023), karbonsuzlaştırma hedeflerinin gerçekleştirilmesi (Türkoğlu Üstün, 2021) ve sosyal adaletin sağlanması (Keklik & Barış, 2023) da amaçlanmaktadır.

Uluslararası araştırmalarda da Yeşil Mutabakat farklı perspektiflerden ele alınmış önemli bir kavram olarak popüleritesini korumaktadır. Oberthür ve Von Homoyer'in (2022) "From Emissions Trading To The European Green Deal: The Evolution Of The Climate Policy Mix and Climate Policy Integration in The EU" başlıklı çalışması bu konuda örnek gösterilebilecek çalışmalar arasındadır. Makalede AB iklim politikalarının zaman içindeki evrimi ve bu politikaların nasıl entegre edildiği incelenmektedir. Makale aynı zamanda, AB'nin emisyon ticaret sisteminden Avrupa Yeşil Mutabakatı'na kadar geçen süreci detaylı bir şekilde analiz etmektedir. Bu süreçte, çeşitli politika araçlarının ve stratejilerinin nasıl geliştirildiği, uygulandığı ve entegrasyon sağlandığı üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, Yeşil Mutabakat'ın AB'nin iklim politikası hedeflerine ulaşmada oynadığı rol ve karşılaşılan zorluklar da ele alınmıştır.

Bunun yanında özellikle ulusal araştırmaların ve kamu otoritelerinin planlamalarına referans gösterilebilecek bir diğer çalışma da Siddi (2020) tarafından hazırlanmıştır. Siddi'nin çalışması, Avrupa Komisyonu tarafından Aralık 2019'da önerilen Yeşil Mutabakatı'nın (Green Deal) ana unsurlarını analiz etmektedir. Çalışma, Yeşil Mutabakatı AB'nin iklim yönetişimi bağlamında ele alarak, bunun AB'nin iklim gündemini nasıl ve ne ölçüde ileriye taşıdığını değerlendiriyor. Çalışma, Yeşil Mutabakatın dört geniş ve birbiriyle ilişkili kategoride değerlendirildiğini belirtmektedir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

Politik Öncelik: Yeşil Mutabakatın başarısı, Covid-19 acil durumu ve bunun ardından gelen ekonomik krize rağmen bir politika önceliği olarak kalıp kalmamasına bağlıdır.

Mali Kaynaklar: Başarılı bir uygulama için yeterli finansman sağlanması gereklidir. Pandemi sonrası ekonomik programlarda kamu fonlarının hidrokarbonlardan yenilenebilir enerjiye ve enerji verimliliğine kaydırılması önemlidir.

Yasal Yetki: AB kurumlarının Yeşil Mutabakatın uygulanmasını koordine etme ve denetleme konusundaki yasal yetkisi kritik öneme sahiptir. 2050 yılına kadar net sıfır emisyon hedefine ulaşma konusunda devam eden tartışmalar bu önemi vurgulamaktadır.

Uluslararası İşbirliği: Sınır karbon düzenlemesi, teknoloji transferleri ve yeşil sanayi gibi konularda üçüncü taraflarla yapılacak uluslararası işbirliği, Yeşil Mutabakatın hem AB içinde hem de diğer büyük emisyon salıcılarına katkısını etkileyecektir. Sonuç olarak Yeşil Mutabakatın uygulanmasının başarılı olması için bu dört alandaki ilerlemelerin kaydedilmesi gerekmektedir. Bu, hem AB içindeki politika önceliklerinin korunmasını hem de uluslararası işbirliğinin geliştirilmesini içermektedir. Bahsi geçen hususlar hem ulusal çalışmalarda hem de kamu yönetimlerince Yeşil Mutabakat konusunda hazırlanan metinlere yansdığı görülmüştür.

3. Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye'deki Kurumların Çalışmaları

Türkiye, AB'ye aday ülke olarak Yeşil Mutabakat'ın gerektirdiği dönüşüme uyum sağlamak ve bu süreçten faydalanmak için çeşitli adımlar atmaktadır (https://www.ab.gov.tr/avrupa-yesil-mutabakatı_53729.html). Bu bağlamda, hem kamu otoritelerinin uygulamaları hem de çeşitli araştırmacıların çalışmaları büyük önem taşımaktadır (Aydinoğlu & Özdemir, 2022). Türkiye gibi AB ile yoğun ticaret ve diplomatik ilişkileri olan ülkeler için Yeşil Mutabakat'ın uygulanması, önemli bir dönüşüm süreci anlamına gelmektedir.

Türkiye'de kamu otoriteleri, Yeşil Mutabakat'ın hedeflerine ulaşmak için çeşitli alanlarda politikalar ve uygulamalar geliştirmektedir. Enerji verimliliği (Küçük & Yüce Dural, 2022), yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması (Yılmaz, 2022), döngüsel ekonomiye geçiş (Satır Reyhan, 2023), sürdürülebilir tarım (<https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/ab-surdurulebilir-tarim-politikalari>) ve ulaşım gibi alanlar öncelikli olarak ele alınmaktadır (Yolcu, 2023). Bu kapsamda, enerji verimliliği yönetmelikleri güncellenmekte, yenilenebilir enerji yatırımlarına teşvikler sağlanmakta, atık yönetimi ve geri dönüşüm sistemleri geliştirilmekte, tarımsal üretimde sürdürülebilirlik esasları benimsenmekte ve ulaşımında çevre dostu alternatifler teşvik edilmektedir (Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu Yıllık Faaliyet Raporu, 2023).

Türkiye'de enerji sektörü, Yeşil Mutabakat hedefleri doğrultusunda önemli bir dönüşüm sürecine girmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını artırmak ve enerji verimliliğini sağlamak amacıyla çeşitli projeler yürütmektedir (Yılmaz, 2022). Bu projeler arasında, güneş ve rüzgar enerjisi santrallerinin yaygınlaştırılması, enerji verimliliği konusunda teşviklerin artırılması ve fosil yakıtlara bağımlılığın azaltılması yer almaktadır. Türkiye, 2024(+) yılı itibarıyla elektrik üretiminin yaklaşık %50'sini yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlamayı hedeflemektedir (İpek & Hakyemez; 2024).

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Yeşil Mutabakat'ın ulaşım sektörü hedeflerine uyum sağlamak amacıyla, düşük emisyonlu ulaşım sistemlerini teşvik etmekte ve karbonsuzlaştırma çalışmalarını sürdürmektedir (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2021). Elektrikli araçların yaygınlaştırılması, raylı sistemlerin geliştirilmesi ve bisiklet yollarının artırılması gibi projeler, sürdürülebilir ulaşım hedeflerine katkı sağlamaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin büyük şehirlerinde toplu taşıma sistemlerinin modernizasyonu ve enerji verimli ulaşım araçlarının kullanımı teşvik edilmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Yeşil Mutabakat kapsamında tarım ve gıda sektöründe sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak için çeşitli programlar ve destekler sunmaktadır. Organik tarımın teşvik edilmesi, tarımsal üretimde su ve enerji verimliliğinin artırılması, kimyasal gübre ve pestisit kullanımının azaltılması bu kapsamda yapılan çalışmalardan bazılarıdır. Ayrıca, tarımsal atıkların geri dönüşümü ve biyogaz üretimi gibi projelerle çevresel sürdürülebilirlik desteklenmektedir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2021).

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, atık yönetimi konusunda Yeşil Mutabakat hedeflerine uyum sağlamak amacıyla çeşitli politikalar geliştirmektedir. Sıfır atık projesi, geri dönüşüm oranlarının artırılması ve atıkların enerjiye dönüştürülmesi gibi uygulamalar, çevresel sürdürülebilirlik ve atık

yönetimi alanında önemli adımlar olarak öne çıkmaktadır. Türkiye, sıfır atık politikasıyla 2023 yılına kadar geri dönüşüm oranını %35'e çıkarmayı hedeflemektedir (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2024 Yılı Performans Programı, 2024).

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Yeşil Mutabakat hedeflerine uyum sağlamak için sanayi sektöründe yeşil dönüşümü desteklemektedir. Bu bağlamda, sanayi kuruluşlarına enerji verimliliği ve düşük karbonlu üretim teknolojilerinin kullanımı konusunda teşvikler sunulmaktadır. Ayrıca, Ar-Ge faaliyetleri desteklenerek, çevre dostu teknolojilerin geliştirilmesi ve sanayide yenilikçi çözümlerin uygulanması teşvik edilmektedir (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022). Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan Orta Vadeli Plan'da, Avrupa Birliği ve diğer pazarlardaki rekabet gücünü sürdürebilmek için ekonomik ve endüstriyel dönüşümün zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Bu dönüşüm, yalnızca kalkınma politikalarının bir gereği olarak değil, aynı zamanda çevrenin korunması, geleceğin şekillendirilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının benimsenmesi ve atık yönetimi politikalarını içeren bütüncül bir "Yeşil Kalkınma Devrimi" bağlamında ele alınmıştır (T.C. İletişim Başkanlığı, 2021: s. 106). Yeşil Kalkınma Devrimi, Türkiye Cumhuriyeti'nin iklim değişikliği, çevresel politikalar ve kalkınma alanlarında köklü dönüşümler gerçekleştirme iradesini açıkça ortaya koymaktadır (Dağdeviren ve Yaylı, 2022: s. 63).

Bununla birlikte, Türkiye'nin Yeşil Mutabakat'a uyum sürecinde bazı zorluklarla da karşı karşıya olduğu görülmektedir. Özellikle ekonomik ve sosyal etkileri dikkate alarak adil bir geçiş sağlanması, finansman kaynaklarının temin edilmesi ve ilgili paydaşlar arasında koordinasyonun güçlendirilmesi gibi konular üzerinde daha fazla çalışılması gerekmektedir.

4. Bir Araştırma Alanı Olarak Yeşil Mutabakat

Türkiye'de bazı araştırmacılar, Yeşil Mutabakat'ın çeşitli boyutlarıyla ilgili araştırmalar yürütmekte ve bu konuda kamuoyunu bilgilendirmeye çalışmaktadır (Karakuş vd., 2022; Ersoy Mirici & Berberoğlu, 2022; Diriöz, 2021; Ecer, Güner & Çetin, 2021). İklim değişikliğinin etkileri (Kakışım, 2022), enerji politikaları (Küçük & Yüce Dural, 2022), sürdürülebilir kalkınma (Çayırtaş & Sakıcı, 2021), çevre hukuku (Türkoğlu Üstün, 2021), yeşil finansman (Kılınç Pala, 2024) ve döngüsel ekonomi (Sapmaz Veral, 2021) gibi alanlarda yapılan çalışmalar, Yeşil Mutabakat'ın Türkiye'deki etkilerini analiz etmekte ve politika önerileri sunmaktadır. Üniversiteler, araştırma merkezleri ve sivil toplum kuruluşları da Yeşil Mutabakat'ın farklı boyutlarını ele alan araştırmalar yaparak (Kesgin, 2022), bu sürecin anlaşılmasına ve uygulanmasına katkı sağlamaktadırlar.

Ayrıca, araştırmacılar, Yeşil Mutabakat'ın sosyal boyutuna da dikkat çekmektedirler (Şengül & Murat, 2024). Adil geçişin sağlanması (Yılmaz, 2022), toplumsal farkındalığın artırılması (Taşkın, 2023), eğitim ve istihdam politikalarının yeşil dönüşümle uyumlu hale getirilmesi (Samsun, 2021) gibi konular üzerinde yapılan çalışmalar, Yeşil Mutabakat'ın sosyal etkilerini incelemektedir. Bu çalışmalar, enerji politikaları, iklim değişikliği, sürdürülebilir tarım, atık yönetimi ve sanayi dönüşümü gibi konularda yoğunlaşmaktadır. Yeşil Mutabakat'ın Türkiye ekonomisine etkileri, sürdürülebilir kalkınma hedefleri ve iklim değişikliğiyle mücadele stratejileri, akademik yayınlarda sıkça ele alınan konular arasındadır. Ayrıca, Türkiye'nin AB ile olan ilişkileri çerçevesinde, Yeşil Mutabakat uyum süreçlerinin hızlandırılması ve uluslararası işbirliklerinin artırılması konularında da önemli katkılar sunulmaktadır. Bu kapsamda yeşil mutabakat konusunda Türkiye'de yapılmış akademik çalışmaların niceliğini belirlemek üzere bibliyometrik analiz yapılmıştır.

5. Yöntem

Çalışma kapsamında, yazılı yayınların nicel analizini sağlamak için geliştirilmiş olan "bibliyometrik analiz" yöntemi kullanılmıştır. Literatür tarama yöntemlerinden olan bibliyometrik analiz, spesifik bir alanda yayınlanan eserlerin niceliğini tespit etmek üzere geliştirilmiş ve uzmanlaşmayı sağlayan; konu alanlarını veya çeşitli disiplinlerdeki araştırmaların; yazar sayılarından, atıflarına, yayınlanan dergi türlerinden dizinlerine kadar birçok kapsamı içinde barındırmaktadır. Analizler çeşitli materyal kategorilerini kapsamakta dergi makaleleri, kitaplar, tezler ve patentlerden raporlara kadar uzanmaktadır (Bar-Ilan, 2008; White & McCain 1998; Ellegaard & Wallin, 2015).

5.1. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılığı

Yeşil Mutabakat konusu, çevre, iklim, kentsel yaşam, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, şehir bölge ve planlama, mimarlık, endüstri, yeşil döngü, döngüsel ekonomi, mühendislik gibi sayısı daha da artırılabilir alanların konusunu teşkil etmekle birlikte disiplinlerarası bir kavramdır. Yeşil mutabakat konusunda Türkiye’de yapılan makale türündeki çalışmaları incelemek için ulaşılabilirliği yüksek ve tasnif edilmesi elverişli bir sistem olan Dergipark, araştırma evreni olarak tercih edilmiştir. Bu doğrultuda dergipark sisteminde gelişmiş aramalar seçeneğiyle “yeşil mutabakat” ve “avrupa yeşil mutabakatı”nı anahtar kelime olarak kullanan makale çalışmaları araştırmanın konusunu oluşturmuştur.

Tablo1: Araştırma Kapsamı ve Sınırlılığı

	Kriter
Veritabanı	Dergipark
Yayın Periyodu	Sınırlama bulunmamaktadır.
Yayın Türü	Makale
Konu, Anahtar Kelime	Yeşil Mutabakat, Avrupa Yeşil Mutabakatı
Dil	Türkçe, İngilizce

6. Bulgular

Çalışmanın bu kısmında “yeşil mutabakat” ve “avrupa yeşil mutabakat” anahtar kelimeleri ile dergipark veritabanı kullanılarak yapılan taramada ulaşılabilen makalelerin incelenmesi sağlanmıştır. Yapılan çalışmalar detaylı olarak kategorize edilmiştir.

Tablo 2: Çalışmaların Yayınlandığı Dergiler

Dergi Adı	Makale Sayısı
“Akademi Sosyal Bilimler Dergisi”	1
“Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi”	2
“Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi”	3
“Çevre İklim ve Sürdürülebilirlik”	1
“Çevre Şehir ve İklim Dergisi”	1
“Doğal Afetler ve Çevre Dergisi”	1
“Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Dergisi”	1
“International Journal of Social Inquiry”	1
“Kent Akademisi”	1
“Konya Mühendislik Bilimleri Dergisi”	1
“Memleket Siyaset Yönetim”	1
“Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi”	2
“Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi”	1
“Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi”	1
“Uluslararası Suçlar ve Tarih”	1
“Uygulamalı Ekonomi ve Sosyal Bilimler Dergisi”	1
“Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi”	3

“Sosyoekonomi”	2
“Sayıştay Dergisi”	2
“Ankara Üniversitesi SBF Dergisi”	1
“Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi”	1
“Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi”	1
“TESAM Akademi Dergisi”	1
“Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi”	1
“Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi”	1
“The Journal of International Scientific Researches”	1
“Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi”	1
“Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi”	1
“Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi”	1
“International Journal of Public Finance”	1
“İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi”	1
“İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi”	1
“İmgelem”	1
“Econder Uluslararası Akademik Dergi”	1
“İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi”	1
“Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi”	1
“Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi”	1
“Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi”	1
“Hitit Sosyal Bilimler Dergisi”	1
TOPLAM	47

*Dergipark sistemine erişim tarihi: 08.07.2024

Tablo 3: Dergilerin Tarandığı Dizinler¹

Dergi Adı	Dizin
“Akademi Sosyal Bilimler Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi”	TR Dizin
“Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi”	TR Dizin
“Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi”	ESCI, TR Dizin

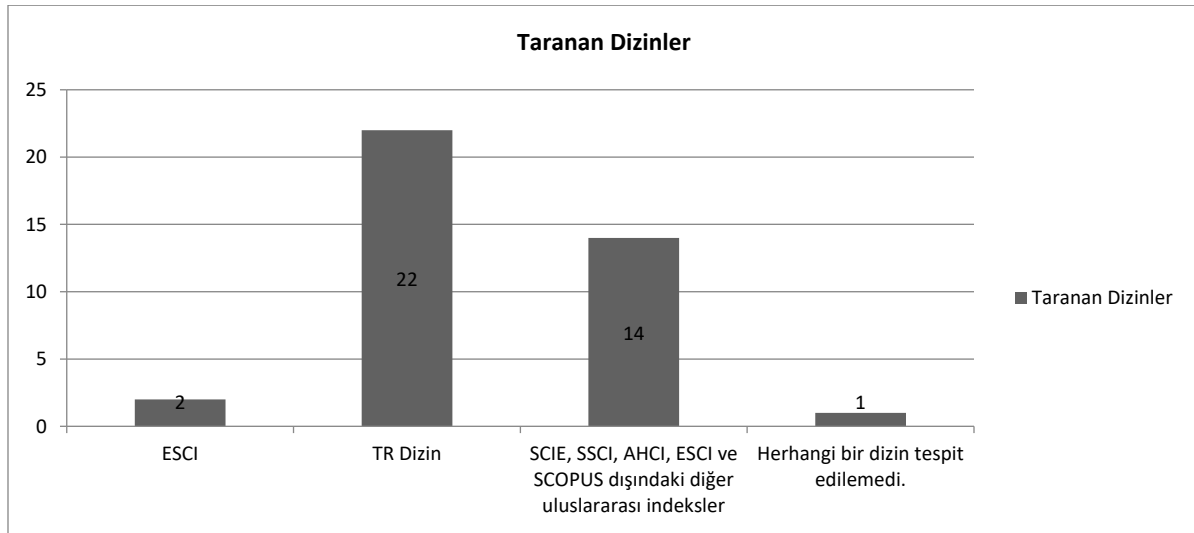
¹ Dizinler 2024 yılı ÜAK Doçentlik Kriterlerine göre tasnif edilerek belirtilmiştir.

“Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Ankara Üniversitesi SBF Dergisi”	TR Dizin
“Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Çevre İklim ve Sürdürülebilirlik”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Çevre Şehir ve İklim Dergisi”	Herhangi bir dizin tespit edilemedi.
“Doğal Afetler ve Çevre Dergisi”	TR Dizin
“Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi”	TR Dizin
“Econder Uluslararası Akademik Dergi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Dergisi”	TR Dizin
“Hitit Sosyal Bilimler Dergisi”	TR Dizin
“International Journal of Public Finance”	TR Dizin
“International Journal of Social Inquiry”	TR Dizin
“İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi”	TR Dizin
“İmgelem”	TR Dizin
“İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Kent Akademisi”	TR Dizin
“Konya Mühendislik Bilimleri Dergisi”	TR Dizin
“Memleket Siyaset Yönetim”	TR Dizin
“Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi”	TR Dizin
“Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi”	TR Dizin
“Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi”	TR Dizin
“Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi”	TR Dizin
“Sayıştay Dergisi”	TR Dizin
“Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler

“Sosyoekonomi”	ESCI, TR Dizin
“Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi”	TR Dizin
“Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“TESAM Akademi Dergisi”	TR Dizin
“The Journal of International Scientific Researches”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Uluslararası Suçlar ve Tarih”	TR Dizin
“Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler
“Uygulamalı Ekonomi ve Sosyal Bilimler Dergisi”	SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indeksler

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Yeşil Mutabakat anahtar kelimelerini kullanarak üretilen 47 yayın ve 39 dergi tespit edilmiştir.

Grafik 1: Dergilerin Dizin Türleri

Toplamda 47 makalenin yayınlanmış olduğu dergipark sisteminde yer alan 39 derginin, 14’ü SCIE, SSCI, AHCI, ESCI ve SCOPUS dışındaki diğer uluslararası indekslerde taranan, 22’si ise Ulusal dizin kategorisinde yer alan TRDizin indeksine sahip dizinden oluşmaktadır. Toplamda 5 yayınlar bu dergilerden 2’si (Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi ve Sosyoekonomi Dergisi) Dergipark’ın veritabanında da yer alan Web of Science (WoS) indekslerinden, Emerging Sources Citation Index (ESCI) gibi tanınmış ve prestijli uluslararası dizinde taranmaktadır. Makalelerden herhangi biri Social Sciences Citation Index (SSCI) kapsamında taranmamaktadır. Bu durumda yayınlanan makalelerden sadece %4,26’sı WoS kapsamında tanınmış indekslerde taranmaktadır.

Tablo 4: Anahtar Kelimesini “Yeşil Mutabakat” Olarak Kullanan Makaleler

Makale Adı	Yöntem	Araştırmacılar	Atıf
“İklim Krizinin Gölgesi Altında Avrupa Yeşil Mutabakatı Ve Türkiye’yi Bekleyen Zorluklar”	Literatür Taraması	“Fusun ÖZERDEM”	1
“Avrupa Birliğinde Sürdürülebilir Kalkınma Ve Yeşil Ekonominin Gelişimi”	Literatür Taraması	“Rumeysa GEVHER Hakan ACET”	5
“Bioplastics / Biopolymers: How Aware Are We?”	Nicel Analiz	“Arzum IŞITAN , Cem GÖK , Mine SULAK , Fatma KIRMIZI , Volkan ONAR , Ramazan Çağrı KUTLUBAY”	4
“Avrupa Yeşil Mutabakatının Enerji Sektörüne ve Otomotiv Endüstrisine Etkileri ve Sonuçları”	Literatür Taraması	“Berke ERCAN Engin ÖZDEMİR”	1
“Yeşil Mutabakat Kapsamında Pestisit Yönetimi ve Türkiye”	Literatür Taraması	“Asude HANEDAR Ayşegül TANIK Emine GİRGIN”	1
“Sürdürülebilir Üretim Ve Tüketimde Eko-Etiketlerin Önemi: Türkiye Çevre Etiket Sistemi”	Literatür Taraması	“Mehmet Emin BİRPINAR Ülkü YETİŞ, v.d.”	5
“Türkiye Perspektifinde Yeşil Mutabakat ve Karbon Ayak İzi: Tehdit Mi? Fırsat Mı?”	Literatür Taraması	“Merve Ersoy MİRİCİ Süha BERBEROĞLU”	24
“Yasal Düzenleyici Otoritelerin Sürdürülebilirlik Yaklaşımları”	Literatür Taraması	“Rumeysa ÇETİN Fatma OKUŞ Gonca ÇAKMAK”	0
“The Budget Of The European Union And Green Energy: Perceptions, Actions, And Challenges”	Literatür Taraması	“Çağdaş CENGİZ Erdi KUTLU”	10
“Avrupa Birliği’nin İklim Değişikliğine Uyum Politikalarının Gelişimi ve Güncel Uyum Politikalarının Türkiye İçin Önemi”	Literatür Taraması	“Çiğdem Tuğaç”	0
“Sepiyolit Cevherinin Genel Özellikleri Ve Isıl Davranışı”	Literatür Taraması	“Hilal Asya KARABULUT Yasemen KALPAKLI”	1
“Yeni Bir Dönemin Başlangıcı: Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türk	Literatür Taraması	“Kamile TÜRKOĞLU ÜSTÜN”	9

Çevre Hukuku Ve Politikalarına Etkileri”			
“Yeşil Mutabakat Çerçevesinde Sürdürülebilir Atıksu Yönetimi”	Literatür Taraması	“Ezgi ATLI , Nergis DİLSİZOĞLU , Ceyhun AKARSU, Tuğba ÖLMEZ HANCI , Şafak BAŞA”	0
“Yeşil Mutabakatı Destekleyen Sürdürülebilir Çimento Esaslı Kompozitlerin Agresif Ortam ve Karbonatlaşma Direnci”	Deney	“Müzeyyen BALÇIKANLI BANKİR”	0
“Sınırdaki karbon düzenleme (SKD) mekanizması çerçevesinde karbon salınımı açıklamalarının incelenmesi”	Literatür Taraması	“Elif ENSARİ ALPAY Mehpare KARAHAN GÖKMEN”	1
“Başlangıçtan Günümüze İklim Hareketi: Sorunlar, Sınırlar Ve Fırsatlar”	Literatür Taraması	“Burak KESGİN”	7
“AB Yeşil Mutabakat Kapsamında Yeşil Ekonomiye Dönüşüm Süreci, Türkiye-AB İlişkilerine Olası Etkilerinin Değerlendirilmesi”	Literatür Taraması	“Ali Oğuz DİRİÖZ”	12
“Avrupa Yeşil Mutabakatının Çelik Sektörüne Olası Etkileri”	Literatür Taraması	“Sefer UÇAK Bilge VİLLİ”	7

Bulgulara göre anahtar kelimelerinde “yeşil mutabakat” bulunan toplamda 18 makale mevcut olmakla birlikte çalışmaların 9’u “Yeşil Mutabakat” başlığına sahiptir. 18 Makalenin 1’i Nicel Analiz yöntemlerinden anket uygulama ve sonuçlarına, 1’i deneysel yöntemlerle elde edilen bulgulara sahipken 16’sı ise literatür tarama yöntemi kullanmıştır.

Tablo 5: Anahtar Kelimesini “Yeşil Mutabakat” Olarak Kullanan Makaleler

Makale Adı	Yöntem	Araştırmacılar	Atıf
“Pandemi Krizi Sürecinde Avrupa Yeşil Mutabakatı”	Literatür Taraması	“İbrahim KEKLİK Abdullah BARIŞ”	0
“Avrupa Yeşil Mutabakatı Konusundaki Akademik Çalışmaların Görsel Haritalama Tekniği İle Bibliyometrik Analizi”	Literatür Taraması – Bibliyometrik Analiz	“Özge ÇETİNER”	0
“Enerji Yönetimi ve Türkiye: Avrupa Yeşil Mutabakatı Çerçevesinde Bir Değerlendirme”	Literatür Taraması	“Filiz YILMAZ”	12
“Kopenhag Okulu Çerçevesinde 2020 Ve Sonrası Dünya Politikasının Yeni Sorunu: İklim Değişikliği Ve İklim Göçmenleri”	Literatür Taraması	“Fusun ÖZERDEM Burhan BARLA”	14

“Effects Of The European Green Deal On Turkey’s Electricity Market”	Literatür Taraması	“Göktaş ŞAHİN Muhammed Ali TAKSİM Burak YİTGİN”	24
“Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Yeşil Ekonomiye Geçiş: Enerji Senaryoları Üzerinden Bir Değerlendirme”	Nicel Analiz	“Gülşay KÜÇÜK Betül Yüce DURAL”	20
“Avrupa Yeşil Mutabakatı 55’e Uyum: Türk Lojistik Sektörü Üzerine İnceleme”	Literatür Taraması	“Hakan TUNAHAN Ayşegül KARATAŞ Büşra GARİP Gülenay ATAKAN”	1
“Avrupa Yeşil Mutabakatı’na Uyum Çerçevesinde Türkiye’deki İşletmelerin Emisyon Ticaretine Verdikleri Desteği Etkileyen Faktörler”	Nicel Analiz	“Ayşe UYDURANOĞLU Zahide Eylem GEVREK Sevil ACAR”	1
“Channels Of Cooperation Between The Eu And Turkey On Green Transformation”	Literatür Taraması	“Ahmet Atıl AŞICI Sevil ACAR”	8
“The European Green Dealın Terms Of Impacts On International Trade”	Literatür Taraması	“Senem Odaman KÖSE”	1
“Türkiye’de Organize Sanayi Bölgelerinin Yeşil Dönüşümü: Yeşil Organize Sanayi Bölgesi Projesi”	Literatür Taraması	“Ahmet Cem ESENLİKCİ”	2
“Döngüsel Ekonomi: Engeller, Stratejiler ve İş Modelleri”	Literatür Taraması	“Evren SAPMAZ VERAL”	19
“Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye’deki Yeşil Lojistik Uygulamalar”	Literatür Taraması	“Mine Büşra YOLCU”	0
“Yeşil Kent Ekonomisi ve Sakin Şehirlerde Uygulanabilirliğinin Değerlendirilmesi”	Literatür Taraması	“Tuğçe DAĞDEVİREN Hasan YAYLI”	1
“Artificial Intelligence in Digital Transformation And Sustainable Green Marketing Strategies In The European Green Deal Process”	Literatür Taraması	“Sevgi AYDIN Kemal Gökhan NALBANT Ceren ALTUNTAŞ”	2
“Analyzing the Impacts of European Green Deal on Logistics through CIMO-Logic”	Nicel Analiz	“Mehmet Ali TAŞ Batin Latif AYLAK”	1
“Assessments On The European Green Deal And Eu Taxonomy”	Literatür Taraması	“Gökben GÜNEY Özgür SARAÇ”	1

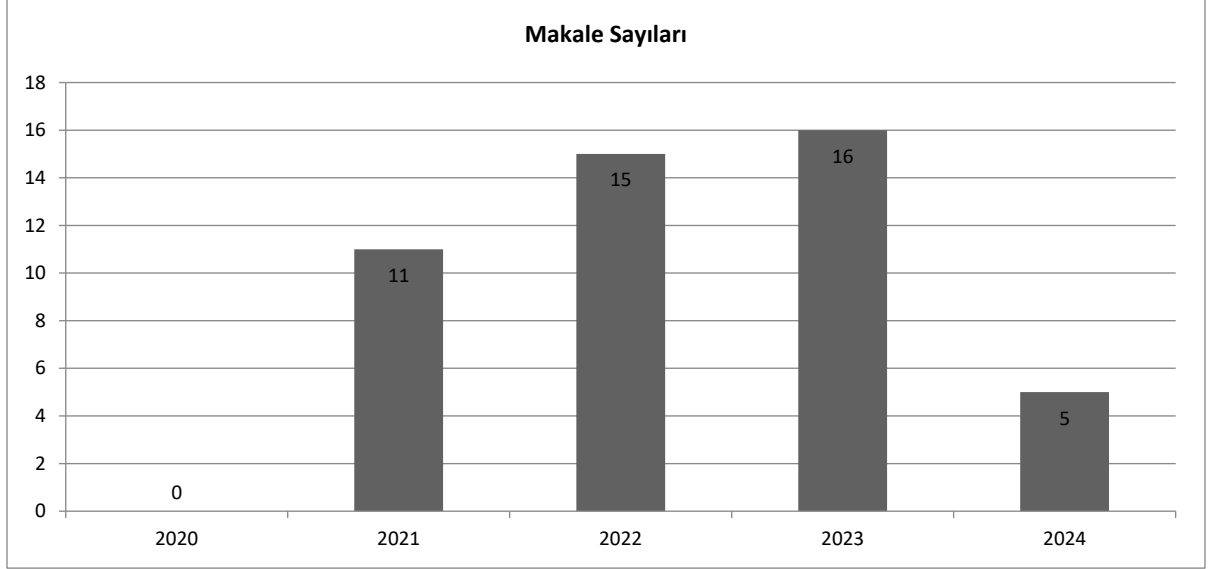
“The European Union And Climate Change: An Audi-itor’s Perspective”	Literatür Taraması	“Nikolaos MILIONIS Hacı Ömer KÖSE Matteo TARTAGGIA”	7
“Türkiye’nin Avrupa Yeşil Mutabakatına Uyum Kapsamında Yeşil Ekonomi Performansı: Değerlendirme ve Perspektifler”	Nicel Analiz	“Gülay KÜÇÜK Betül YÜCE-DURAL”	1
“Türkiye’deki İşletmelerin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Sürecinde Bankacılık Sektörünün Rolü”	Literatür Taraması	“Resül YAZICI”	0
“Avrupa yeşil mutabakatı’nın regülasyon riskleri: sektörel bir inceleme”	Nicel Analiz	“Cihan ÇOBANOĞLU”	0
“Yeşil Yıkama İle Mücadele: Avrupa Birliği’nde Yeşil İddiaların Doğrulanması Girişimi”	Literatür Taraması	“Evren SAPMAZ VERAL”	9
“Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye Ekonomisinin Uyum Politikaları”	Literatür Taraması	“Kübra ECER Oğuz GÜNER Murat ÇETİN”	44
“Yeşil Mutabakat Çerçevesinde Kentsel Yeşil Alanların Yeşil Altyapı Sistemine Entegrasyonu: Antalya-Konyaaltı Örneği”	Nicel Analiz	“Serdar SELİM”	3
“Assessment of Urban Green Space Distribution within the Scope of European Green Deal Using NDVI Indice; Case of Nicosia/Cyprus”	Nicel Analiz	“Buket EYİLETEN Çiğdem ESENDAĞLI Serdar SELİM”	3
“Solar Energy Production and Economic Growth: An Analysis for EU Countries”	Nicel Analiz	“Meryem FİLİZ-BAŞTÜRK”	0
“Avrupa Yeşil Mutabakatının Denizyolu Taşımacılığı Kökenli Hava Kirliliği Yönünden İncelenmesi”	Literatür Taraması	“Hilal YILDIRIR KESER Gökçe Çiçek CEYHUN”	2
“Avrupa Yeşil Mutabakatı: Yeşil Teori Perspektifinden Bir Analiz”	Literatür Taraması	“Cemal KAKIŞIM”	8
“Yeşil Dönüşümde Tüketicilerin Güçlendirilmesi: AB’de Son Gelişmelere İlişkin Bir İnceleme”	Literatür Taraması	“Evren SAPMAZ VERAL”	2

Bulgulara göre anahtar kelimelerinde “avrupa yeşil mutabakatı” bulunan toplamda 29 makale mevcut olmakla birlikte çalışmaların 20’si başlığında “Avrupa Yeşil Mutabakatı” kelimelerine yer vermiştir. 29 Makalenin 8’i Nicel Analiz yöntemlerinden anket uygulama ve sonuçlarına, CIMO-Logic ve çeşitli yöntemlerle elde edilen bulgulara sahip iken, 21’i ise literatür tarama yöntemi kullanmıştır. Genel olarak

“yeşil mutabakat” ve “avrupa yeşil mutabakatı” anahtar kelimelerine sahip makaleler değerlendirildiğinde 47 makalenin 9’u nicel, 1’i deneysel 37’si literatür tarama yöntemine sahiptir.

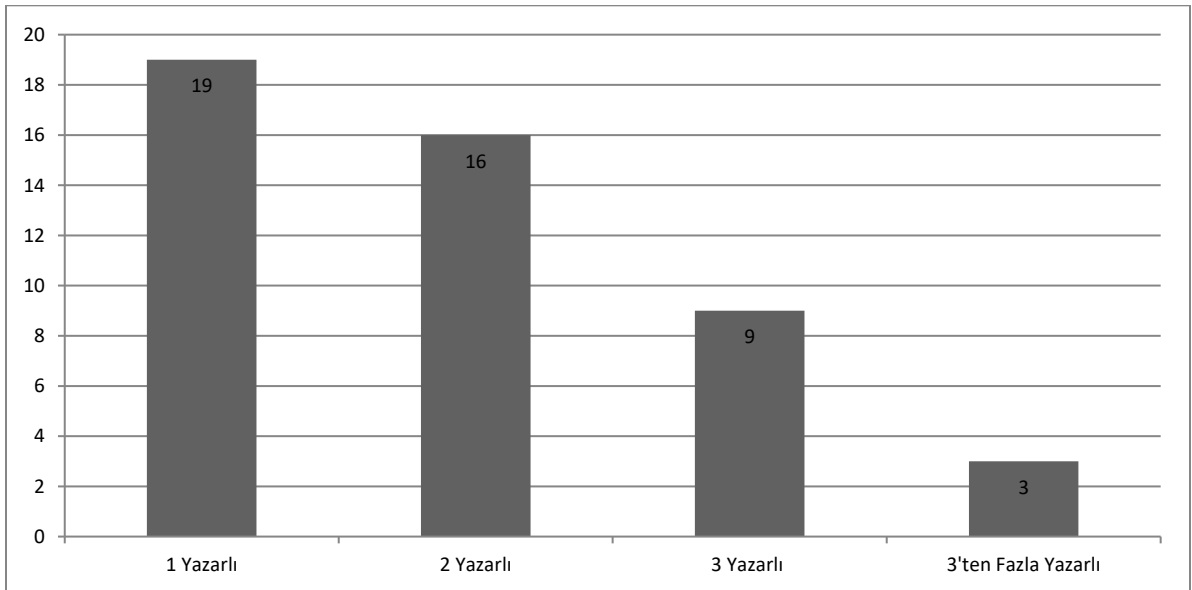
Yapılan çalışmaların çoğunluğunun literatür taraması olması, yeşil mutabakatın farkındalığı, uygulanabilirliği, Türkiye tarafından verilen taahhütlerin sahada uygulama alanı bulup bulmadığı gibi konularda henüz yeterince alan araştırması yapılmadığına da işaret etmektedir. Bu durumun önemli nedeni Yeşil Mutabakatın 2020 yılı itibariyle hayata geçmesi ve henüz yeni bir uygulama olmasından kaynaklandığı öngörülmektedir.

Grafik 2: Yıllara Göre Makale Sayısı

11 Aralık 2019 tarihinde Avrupa Birliği tarafından açıklanan Avrupa Yeşil Mutabakatı’na yönelik çalışmalar Türkiye’de ilk olarak 2021 yılı itibariyle çalışma konusu haline gelmiştir. 2021 yılında 11, 2022’de 15, 2023’de 16 ve Temmuz 2024 itibariyle 5 çalışma bulunmaktadır. Yıl sonu geldiğinde bu sayının artması öngörülmektedir. Çalışmaların henüz az sayıda olması yukarıda bahsedildiği üzere Yeşil Mutabakat’ın 2020 yılında uygulama alanı bulmasından ve henüz yeni bir konu olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 3: Makalelerin Yazar Sayılarına Göre Dağılımı

Yeşil mutabakat anahtar kavramını kullanan makalelerin 19’u tek yazarlı 16’sı iki yazarlı 9’u üç yazarlı ve 3’ü de üçten fazla yazarlı olarak yayınlanmıştır. Bireysel yayınların fazlalığının yanında 28

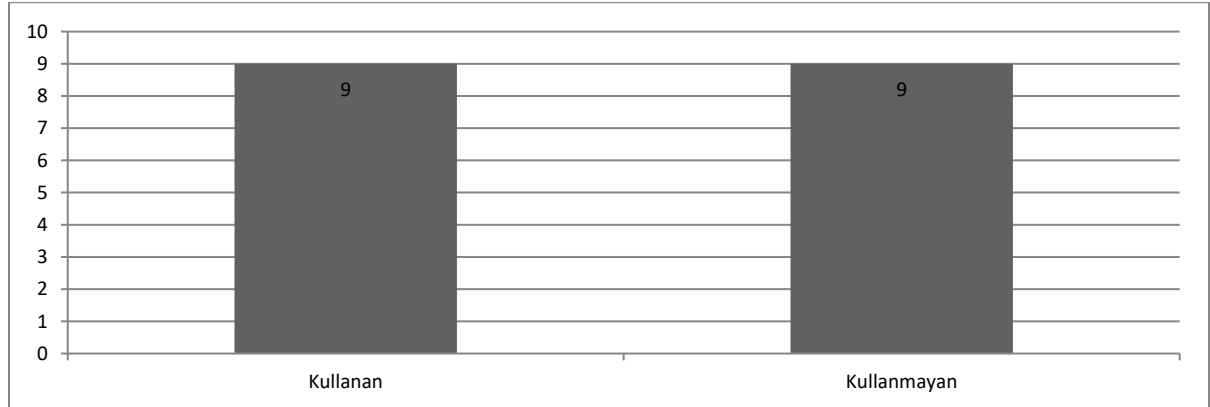
makalenin işbirliği ile yayınlanması, yeşil mutabakat konusundaki çalışmalarda akademik ağ kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Tablo 6: En Çok Atıf Alan Çalışmalar (ilk 5)²

Çalışma	Yazar(lar)	Atıf Sayısı
Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye Ekonomisinin Uyum Politikaları	Kübra ECER Oğuz GÜNER Murat ÇETİN	44
Türkiye Perspektifinde Yeşil Mutabakat ve Karbon Ayak İzi: Tehdit Mi? Fırsat Mı?	Merve Ersoy Mirici Süha Berberoğlu	24
Effects Of The European Green Deal On Turkey's Electricity Market	Göktuğ ŞAHİN Muhammed Ali TAKSİM Burak YİTGİN	24
Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Yeşil Ekonomiye Geçiş: Enerji Senaryoları Üzerinden Bir Değerlendirme	Gülay KÜÇÜK Betül Yüce DURAL	20
Döngüsel Ekonomi: Engeller, Stratejiler ve İş Modelleri	Evren SAPMAZ VERAL	19
Kopenhag Okulu Çerçevesinde 2020 Ve Sonrası Dünya Politikasının Yeni Sorunu: İklim Değişikliği Ve İklim Göçmenleri	Fusun ÖZERDEM Burhan BARLA	14

Makaleler içinde Kübra ECER, Oğuz GÜNER ve Murat ÇETİN'in yapmış olduğu “Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye Ekonomisinin Uyum Politikaları” isimli çalışması 44 atıfı birinci sırada yer almıştır. Toplam 274 atıf alan tüm çalışmalar içinde atıfların yaklaşık %16'sı bu esere aittir.

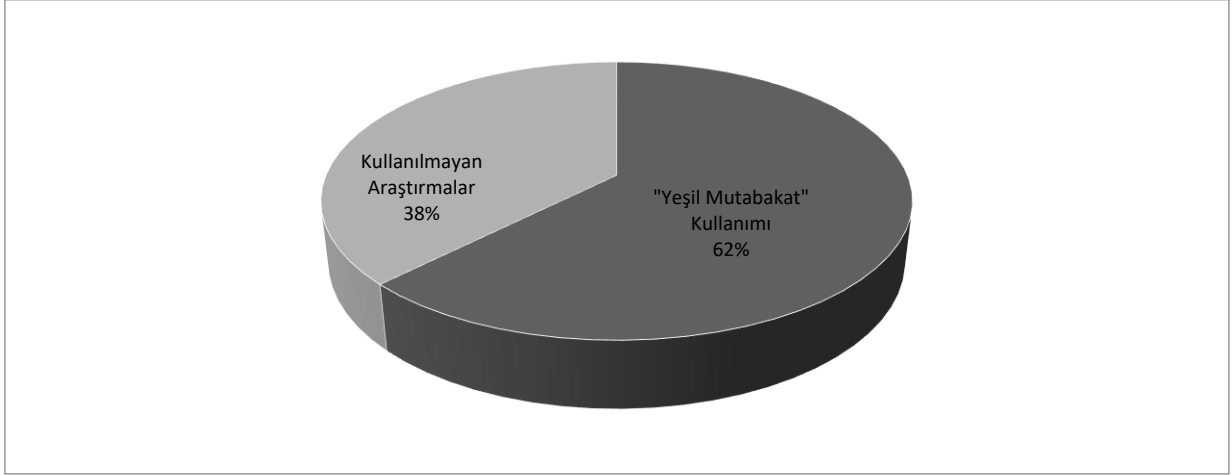
Grafik 4: Makale Başlığında “Yeşil Mutabakat” Kelimelerini Kullanan Makale Sayısı

Anahtar kelimesinde “yeşil mutabakat” yer alan 18 makale içinden; başlığında “Yeşil Mutabakat” kelimelerini kullanan makale sayısı ile kullanmayan makale sayıları eşit olarak dağılmıştır.

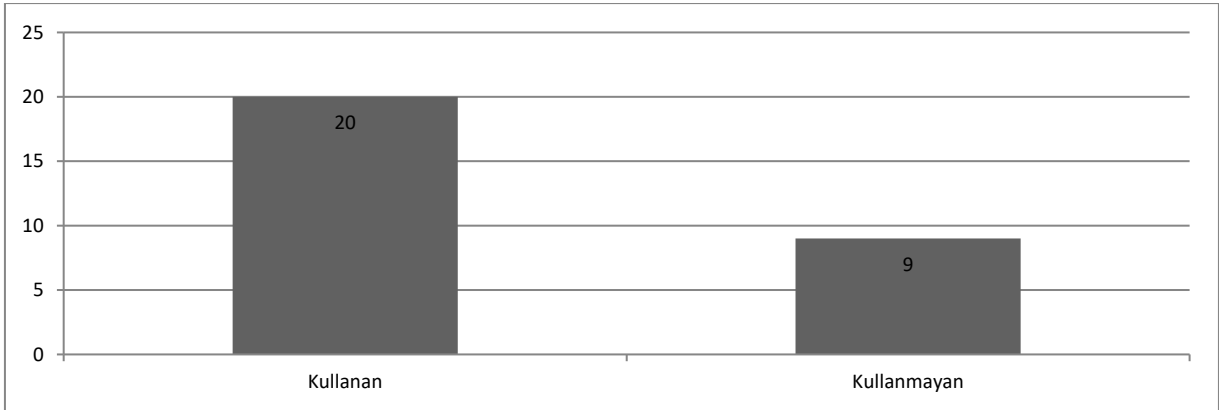
² Atıf sayılarını belirlemede Google Scholar kullanılmıştır (Erişim Tarihi: 09.07.2024)

Grafik 5: Makale Başlığında “Yeşil Mutabakat” Kelimelerinin Kullanımının Atıfa Etkisi

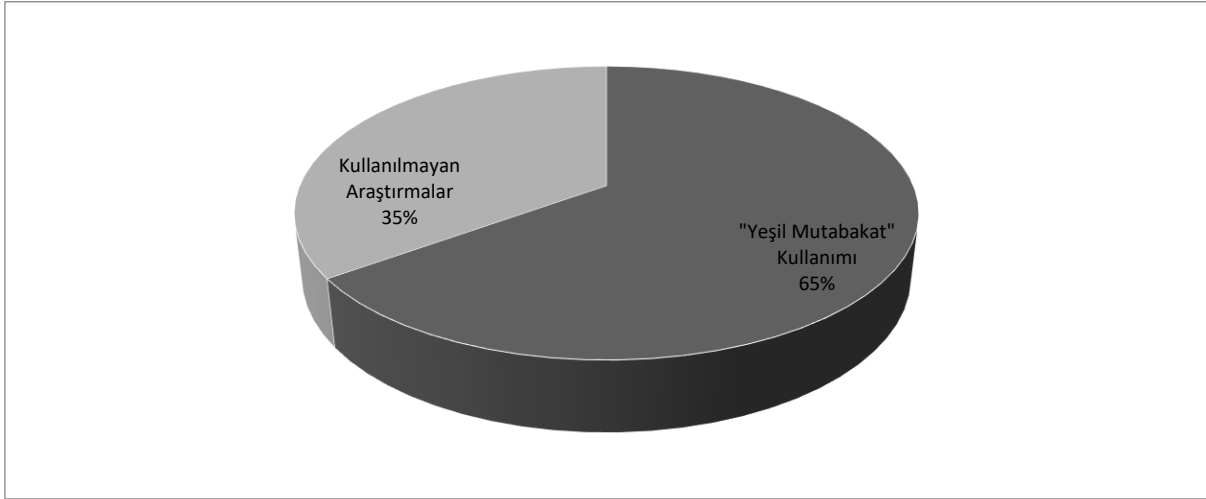

18 makale Temmuz 2024 itibariyle Google Scholar verilerine göre “yeşil mutabakat” anahtar kelimelerine sahip eserler toplamda 88 atıf almıştır. Bu atıfların %62’sini oluşturan 55 atıfla başlıklarında “Yeşil Mutabakat” kelimelerinin kullanıldığı makalelere, %38’ini ise 33 atıfla bu kelimeleri kullanmayan makalelere yapılmıştır. Dolayısıyla 18 makalenin başlık kullanımındaki dağılımı eşit olduğu düşünüldüğünde, “yeşil mutabakat”ın makale başlığında kullanılması atıfların artmasında büyük etken olduğu ileri sürülebilmektedir.

Grafik 6: Makale Başlığında “Avrupa Yeşil Mutabakatı” Kelimelerini Kullanan Makale Sayısı

Anahtar kelimesinde “avrupa yeşil mutabakatı” yer alan 29 makaleden başlığında “Avrupa Yeşil Mutabakatı” kelimelerini kullanan makale sayısı 20 kullanmayan makale sayısı ise 9 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 7: Makale Başlığında “Avrupa Yeşil Mutabakatı” Kelimelerinin Kullanımının Atıfa Etkisi

29 makale Temmuz 2024 itibariyle Google Scholar verilerine göre “avrupa yeşil mutabakat” anahtar kelimelerine sahip eserler toplamda 186 atıf almıştır. Bu atıfların %65’ini oluşturan 121 atıfla başlıklarında “Avrupa Yeşil Mutabakat” kelimelerinin kullanıldığı makaleler, %35’ini ise 65 atıfla bu kelimeleri kullanmayan makalelere yapılmıştır. Dolayısıyla “yeşil mutabakat” kelimelerinin makale başlığında kullanılmasında olduğu gibi “avrupa yeşil mutabakat” kelimelerinin de başlıkta yer alması atıfların artmasında büyük etken olduğu ileri sürülebilmektedir.

7. Tartışma ve Sonuç

Yeşil Mutabakat, Türkiye için hem zorluklar hem de fırsatlar içeren bir süreçtir. Kamu otoritelerinin kararlılığı ve araştırmacıların katkılarıyla Türkiye, Yeşil Mutabakat hedeflerine ulaşma yolunda kayda değer ilerlemeler gerçekleştirecek potansiyele sahiptir. Ancak, bu süreçte karşılaşılan zorlukların aşılması ve fırsatların değerlendirilmesi için kamu, özel sektör, akademi ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliğinin güçlendirilmesi yapılan akademik araştırmaların birçoğunda karşımıza çıkan ortak sonuçlar arasındadır.

Türkiye’de Avrupa Yeşil Mutabakatı üzerine yapılan araştırmalar ve yazılan makaleler, genellikle bu politikaların ülkenin ekonomik, çevresel ve sosyal yapısına olası etkilerini analiz etmeye odaklanmaktadır. Bu bağlamda, çeşitli üniversiteler ve araştırma kurumları, Yeşil Mutabakat’ın Türkiye’deki sektörler üzerindeki potansiyel etkilerini inceleyen çalışmalar yapmış ve bu çalışmaların sonuçlarını akademik makalelerde paylaşmışlardır. Ancak, bu çalışmaların yeterliği ve kapsamı konusunda bazı eksiklikler dikkat çekmektedir. Özellikle, Yeşil Mutabakat’ın uzun vadeli etkilerini ve Türkiye’nin bu sürece uyum sağlaması için gerekli olan politik ve yapısal reformları ele alan derinlemesine analizlerin yapılması gerekmektedir.

Akademik yazında, Yeşil Mutabakat’ın Türkiye’nin enerji politikaları üzerindeki etkilerine dair yapılan araştırmalar, genellikle yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması ve enerji verimliliğinin geliştirilmesi konularına odaklanmaktadır. Bununla birlikte, bu araştırmaların büyük bir kısmı, yerel ve bölgesel düzeyde uygulamaya yönelik somut önerilerden ziyade, genel prensipler ve teorik analizler üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu durum, Yeşil Mutabakat’ın Türkiye’de etkin bir şekilde uygulanabilmesi için daha somut ve uygulanabilir stratejilerin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, yeşil ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularında yapılan çalışmalarda, Türkiye’nin mevcut durumunun ve potansiyel fırsatlarının detaylı bir şekilde incelenmesi gerektiği görülmektedir.

Türkiye’deki akademik çalışmalarda gözlenen bir diğer eksiklik, Yeşil Mutabakat’ın sosyal boyutlarının yeterince ele alınmamasıdır. Toplumsal eşitsizliklerin azaltılması, yeşil işlerin yaratılması ve adil geçiş süreci gibi konular, Yeşil Mutabakat’ın temel prensipleri arasında yer almaktadır. Ancak, Türkiye’de bu konular üzerine yapılan araştırmalar sınırlı sayıdadır ve mevcut çalışmalar da genellikle yüzeysel analizlerle sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle, Yeşil Mutabakat’ın sosyal etkilerini daha kapsamlı bir şekilde

ele alan ve özellikle dezavantajlı grupların bu süreçten nasıl etkileneceğini inceleyen daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Elde edilen bulgular, Türkiye'de yeşil mutabakat konusunun son yıllarda artan bir ilgi gördüğünü, ancak uluslararası literatürde yeterince temsil edilmediğini de ortaya koymaktadır. Uluslararası tanınmış indekslerde yayınların yeterince yer almaması, üzerinde çalışılması gereken bir başka alan olarak ortaya çıkmaktadır. Toplamda 47 makalenin yayınlanmış olduğu dergipark sisteminde sadece 5 makaleye ev sahipliği yapan 2 dergi tanınmış uluslararası indekslerden WoS kapsamında taranmaktadır.

Sonuç olarak, yeşil mutabakat konusundaki akademik çalışmaların hem niceliksel hem de niteliksel olarak geliştirilmesi gereklidir. Bu bağlamda, disiplinler arası işbirliklerinin artırılması ve uluslararası projelere katılımın teşvik edilmesi de önerilmektedir. Yeşil Mutabakat konusunun görece henüz yeni olması nedeniyle bu nitelikteki yayınların ilerleyen dönemlerde artacağı da öngörülmektedir. Türkiye'de Yeşil Mutabakat üzerine yapılan akademik araştırmalar, genel çerçevede önemli katkılar sağlamakla birlikte, derinlemesine ve uygulamaya yönelik analizler konusunda daha detaylı olarak geliştirilebilir niteliktedir. Araştırmacıların, Yeşil Mutabakat'ın ekonomik, çevresel ve sosyal boyutlarını daha kapsamlı bir şekilde ele alarak, Türkiye'nin bu süreçte etkin bir rol oynamasına katkı sağlayacak araştırmalar yapması bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle, yerel ve bölgesel düzeyde somut öneriler geliştiren, uzun vadeli etkileri değerlendiren ve sosyal boyutları dikkate alan çalışmaların artırılması, Yeşil Mutabakat'ın Türkiye'de başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için kritik öneme sahiptir.

Kaynaklar

- Avrupa Birliği Başkanlığı (2024). *Yeşil mutabakat*, https://www.ab.gov.tr/avrupa-yesil-mutabakati_53729.html
- Aydınoğlu, A.U., ve Özdemir, B.E. (2022). Yeşil Mutabakat: Tarihçe ve akademik araştırmaların incelenmesi. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi e-Dergi*, 11(2), 107-121.
- Bar-Ilan, J. (2008). Informetrics at the beginning of the 21st century-a review. *Journal of Informetrics*, 2(1), 1–52.
- Çayırtaş, F., ve Sakıcı, Ş. (2021). Avrupa yeşil mutabakatı (green deal) ve birleşmiş milletler sürdürülebilir kalkınma hedefleri perspektifinde sürdürülebilir dijital pazarlama stratejileri. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 20(4), 1916-1937.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2024 Yılı Performans Programı, (2024). <https://iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/Performans%20Program%C4%B1.pdf>
- Dağdeviren, T., ve Yaylı, H. (2022). Yeşil kent ekonomisi ve sakin şehirlerde uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 5(1), 59-73.
- Diriöz, A.O. (2021). Türkiye-ab ilişkilerine olası etkilerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Suçlar ve Tarih*, 22, 107-130.
- Doğan, M. (2022). Ekonomik, sosyal ve çevresel dönüşümde yeşil ekonominin rolü, *Uluslararası Sosyal, Siyasal ve Mali Araştırmalar Dergisi (USSMAD)*, 2(1), 49-73.
- Ecer, K., Güner, O., ve Çetin, M. (2021). Avrupa yeşil mutabakatı ve Türkiye ekonomisinin uyum politikaları. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 125-144.
- Ellegaard, O., & Wallin J.A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact?. *Scientometrics*, 105 (3).
- Ersoy Mirici, M., ve Berberoğlu, S. (2022). Türkiye perspektifinde yeşil mutabakat ve karbon ayak izi: tehdit mi? fırsat mı?. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 8(1), 156-164.
- İpek, E., & Hakyemez, C., (2024). *Aylık enerji bülteni*. <https://www.tskb.com.tr/uploads/file/enerji-bulteni-subat-20240306.pdf>
- Kakışım, C. (2022). Avrupa yeşil mutabakatı: yeşil teori perspektifinden bir analiz. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 1-16.

- Karakuş, D. N., An, N., Turp, M. T., ve Kurnaz, L. (2022). AB yeşil mutabakatı ve sürdürülebilir kalkınma amaçları kapsamında temel uygulama yaklaşımlarına küresel bakış. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(1), 47-67.
- Keklik, İ., ve Barış, A. (2023). Pandemi krizi sürecinde avrupa yeşil mutabakatı. *International Journal of Public Finance*. 8(2), 351 – 364.
- Kesgin, B. (2022). Başlangıcından günümüze iklim hareketi: sorunlar, sınırlar ve fırsatlar. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 14(1), 59-107.
- Kılınç Pala, P. B. (2024). Küresel enerji dönüşümü: yeşil enerji kavramı ve teşvik programları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(90), 599-610.
- Küçük, G., ve Yüce Dural, B. (2022). Avrupa yeşil mutabakatı ve yeşil ekonomiye geçiş: Enerji senaryoları üzerinden bir değerlendirme. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 137-156.
- Oberthür, S., & Von Homeyer, I. (2023). From emissions trading to the European Green Deal: the evolution of the climate policy mix and climate policy integration in the EU. *Journal of European Public Policy*, 30(3), 445–468.
- Pak, R. B., ve Özdemir, E. (2023). Küresel iklim mücadelesi ekseninde türkiye'nin yeşil enerji dönüşümüne genel bir bakış, *Yekarum* 8(2), ss. 32–53.
- Samsun, T. (2021). Avrupa birliği'nin iklim diplomasisi. *EURO Politika*, (7), 12-18.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2022). *Mobilite araç ve teknolojileri yol haritası*. <https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/plan-program/MobiliteAracveTeknolojileriYolHaritasi.pdf>
- Sapmaz Veral, E. (2021). Döngüsel ekonomi: engeller, stratejiler ve iş modelleri. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 8(1), 7-18.
- Satır Reyhan, A. (2023). 100.Yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni ekonomik yol güzergahı: yeşil mutabakat süreci ve döngüsel ekonomi üzerine bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* (Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 211-224.
- Siddi, M. (2020). The European Green Deal: Assessing its current state and future implementation. *FIIA Finnish Institute of International Affairs*, 114, <https://www.fiia.fi/en/publication/the-european-green-deal>
- Şengül, B., ve Murat, G. (2024). Küresel iklim krizinin sosyal boyutu ve sosyal politika önlemleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 15(41), 342-358.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, (2021). Sürdürülebilir gıda sistemlerine doğru ulusal yol haritası. [https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/Uluslararası%C4%B1%20Kurulu%C5%9FFlar/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirG%C4%B1da%20Sistemlerine%20Do%C4%9Fru%20Tu%CC%88rkiye%E2%80%99nin%20Ulusal%20Yol%20Haritas%C4%B1%20\(T%C3%BCrk%C3%A7e\).pdf](https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/Uluslararası%C4%B1%20Kurulu%C5%9FFlar/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirG%C4%B1da%20Sistemlerine%20Do%C4%9Fru%20Tu%CC%88rkiye%E2%80%99nin%20Ulusal%20Yol%20Haritas%C4%B1%20(T%C3%BCrk%C3%A7e).pdf)
- Taşkın, B. (2023). Ekonomik büyüme ve çevrenin korunması politikaları arasında: gençlerde iklim değişikliği algısı ve tutumlar. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 27-40.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2021), Orta Vadeli Program (2022- 2024).
- Türkoğlu Üstün, K. (2021). yeni bir dönemin başlangıcı: avrupa yeşil mutabakatı ve türk çevre hukuku ve politikalarına etkileri. *Memleket Siyaset Yönetim*, 16(36), 329-366.
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, (2021). <https://sgb.uab.gov.tr/uploads/pages/surular/12-ulasirma-ve-haberlesme-surasi-sektor-raporlari.pdf>
- Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu Yıllık Faaliyet Raporu, (2023). <https://ticaret.gov.tr/data/667a91b813b87625f00bf578/Ye%C5%9Fil%20Mutabakat%20%C3%87al%C4%B1%C5%9Fma%20Grubu%20Y%C4%B1ll%C4%B1k%20Faaliyet%20Raporu%20-%202023.pdf>

- Yılmaz, F. (2022). Enerji yönetimi ve türkiye: avrupa yeşil mutabakatı çerçevesinde bir değerlendirme. *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 19-37.
- Yolcu, M. B. (2023). Avrupa yeşil mutabakatı ve türkiye'deki yeşil lojistik uygulamaları. *Econder International Academic Journal*, 7(2), 136-151.
- White, H. D., & McCain, K. W. (1998). Visualizing a discipline: An author co-citation analysis of information science, 1972–1995. *Journal of the American Society for Information Science*, 49(4), 327–355.

Research Article

Yeşil Mutabakat Konusunda Türkiye’de Yapılan Çalışmaların Yeterliği Üzerine Bibliyometrik Analiz: Dergipark Örneği

A Bibliometric Analysis of the Competence of Green Deal Studies in Türkiye: The Case of DergiPark

Yasin Can GÖNÜLTAŞ Dr. Öğr. Gör., Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi gonultascan@gmail.com https://orcid.org/0000-0002-2267-0465	Hasan AKAY Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi hakay@adiyaman.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-9531-4875
---	---

Extensive Summary

In line with all these objectives, Turkey, one of the most important partners of the European Union, has carried out various institutional and academic studies within the framework of the European Green Deal. The aim of this study is to carry out a bibliometric analysis of the articles in DERGİPARK, one of the databases containing Turkey's national academic peer-reviewed publications.

At this point, it is important to look at the literature on the Green Deal in the world, especially in Turkey. The Green Deal is a comprehensive action plan proposed by the European Union (EU) to achieve its goal of becoming carbon neutral by 2050 (Ecer, Güner & Çetin, 2021: 127-128). This plan envisages radical changes in economic, social and environmental policies by focusing on issues such as combating climate change, sustainability and green transformation (Doğan, 2022; Ersoy Mirici & Berberoğlu, 2022). The strategy that the plan seeks to establish also aims to balance economic growth with environmental sustainability (Satır Reyhan, 2023), achieve decarbonisation targets (Türkoğlu Üstün, 2021) and ensure social justice (Keklik & Barış, 2023).

In international research, the Green Deal remains popular as an important concept that has been approached from different perspectives. Oberthür and Von Homoyer's (2022) "From Emissions Trading To The European Green Deal: The Evolution Of The Climate Policy Mix and Climate Policy Integration in The EU" by Oberthür and Von Homoyer (2022) is one of the studies that can be cited as an example in this regard. The article analyses the evolution of EU climate policies over time and how these policies are integrated. The article also analyses in detail the process from the EU Emissions Trading Scheme to the European Green Deal. It highlights how different policy instruments and strategies have been developed, implemented and integrated. It also looks at the role of the Green Deal in achieving the EU's climate change objectives and the challenges it faces.

In addition, Siddi (2020) has produced another study that can be used to inform the planning of national research and public authorities. Siddi's study analyses the main elements of the Green Deal proposed by the European Commission in December 2019. The study considers the Green Deal in the context of EU climate policy and assesses how and to what extent it advances the EU climate agenda. The study finds that the Green Deal falls into four broad and interrelated categories. These can be listed as follows:

Political priority: The success of the Green Deal will depend on whether it remains a political priority, despite the Covid-19 emergency and the subsequent economic crisis.

Financial resources: Adequate funding is essential for successful implementation. In post-crisis economic programmes, it is important to shift public funds from hydrocarbons to renewables and energy efficiency.

Legal authority: The legal authority of the EU institutions to coordinate and oversee the implementation of the Green Deal is crucial. The ongoing governance debate on achieving a net zero emissions target by 2050 underlines this importance.

International cooperation: International cooperation with third parties on issues such as border carbon regulation, technology transfer and green industry will influence the contribution of the Green Deal both within the EU and to other major emitters. Progress in these four areas is therefore necessary for the successful implementation of the Green Deal. This involves both maintaining policy priorities within the EU and strengthening international cooperation. These issues are reflected both in the national studies and in the texts prepared by public administrations on the Green Deal.

It is also necessary to look at the work of the institutions in Turkey in the context of the European Green Deal. As Turkey is a candidate country for the European Union, it is emphasised that its institutional capacity should be improved. In this context, both the practices of public authorities and the studies of academic circles are of great importance (Aydınoglu & Özdemir, 2022). For countries like Turkey, which have intensive trade and diplomatic relations with the EU, the implementation of the Green Deal means an important transformation process. Public authorities in Turkey are developing policies and practices in different areas to achieve the objectives of the Green Deal. Areas such as energy efficiency (Küçük & Yüce Dural, 2022), increased use of renewable energy resources (Yılmaz, 2022), transition to a circular economy (Satır Reyhan, 2023), sustainable agriculture (<https://ticaret.gov.tr/disiliskiler/yesil-mutabakat/ab-surdurulebilir-tarim-politikalari>) and transport are being prioritised (Yolcu, 2023). In this context, energy efficiency regulations will be updated, incentives for investments in renewable energy will be provided, waste management and recycling systems will be developed, sustainability principles will be adopted in agricultural production, and environmentally friendly alternatives will be promoted in transport (Green Deal Working Group Annual Activity Report, 2023). The energy sector in Turkey is undergoing a major transformation in line with the Green Deal objectives. The Ministry of Energy and Natural Resources is implementing various projects to increase the use of renewable energy resources and ensure energy efficiency (Yılmaz, 2022). These projects include the expansion of solar and wind power plants, increasing incentives for energy efficiency and reducing dependence on fossil fuels. Turkey aims to generate about 50% of its electricity from renewable sources by 2024(+) (İpek & Hakyemez; 2024).

To meet the Green Deal targets for the transport sector, the Department of Transport and Infrastructure is promoting low-emission transport systems and continuing decarbonisation efforts (Department of Transport and Infrastructure, 2021). Projects such as expanding the use of electric vehicles, developing rail systems and increasing the number of cycle lanes will contribute to sustainable transport goals. In addition, the modernisation of public transport systems and the use of energy-efficient transport vehicles will be promoted in Turkey's major cities. The Ministry of Agriculture and Forestry offers various programmes and support to achieve sustainability goals in the agriculture and food sector under the Green Deal. Promoting organic farming, increasing water and energy efficiency in agricultural production, and reducing the use of chemical fertilisers and pesticides are some of the activities carried out under this framework. In addition, environmental sustainability will be supported through projects such as agricultural waste recycling and biogas production (Ministry of Agriculture and Forestry, 2021).

The Ministry of the Environment, Urbanisation and Climate Change is developing various policies to meet the Green Deal targets for waste management. Practices such as the Zero Waste Project, increasing recycling rates and converting waste into energy stand out as important steps in the field of environmental sustainability and waste management. Turkey's zero waste policy aims to increase the recycling rate to 35% by 2023 (Ministry of Environment, Urbanisation and Climate Change Performance Programme for 2024, 2024).

The Department of Industry and Technology is supporting the green transformation of the industrial sector in line with the Green Deal targets. In this context, industrial companies are offered incentives for energy efficiency and the use of low-carbon production technologies. In addition, R&D activities are

supported to promote the development of environmentally friendly technologies and the implementation of innovative solutions in industry (Ministry of Industry and Technology, 2022).

However, Turkey also faces some challenges in the process of harmonisation with the Green Deal. In particular, more work needs to be done to ensure a fair transition that takes into account economic and social impacts, to secure funding sources and to strengthen coordination between relevant stakeholders.

The work of academicians in Turkey can also provide support in this regard. Academicians in Turkey are conducting research on different dimensions of the Green Deal and trying to inform the public on the issue (Karakuş et al., 2022; Ersoy Mirici & Berberoğlu, 2022; Diriöz, 2021; Ecer, Güner & Çetin, 2021). Studies in areas such as climate change impacts (Kakışım, 2022), energy policy (Küçük & Yüce Dural, 2022), sustainable development (Çayırtaş & Sakıcı, 2021), environmental law (Türkoğlu Üstün, 2021), green finance (Kılınç Pala, 2024) and circular economy (Sapmaz Veral, 2021) analyse the impact of the Green Deal in Turkey and provide policy recommendations. Universities, research centres and civil society organisations also contribute to the understanding and implementation of this process by conducting research on different dimensions of the Green Deal (Kesgin, 2022).

In addition, academic circles are also drawing attention to the social dimension of the Green Deal (Şengül & Murat, 2024). Studies on issues such as ensuring a just transition (Yılmaz, 2022), raising social awareness (Taşkın, 2023), harmonising education and employment policies with green transformation (Samsun, 2021) examine the social impacts of the Green Deal. These studies focus on issues such as energy policy, climate change, sustainable agriculture, waste management and industrial transformation. The impact of the Green Deal on the Turkish economy, sustainable development goals and climate change strategies are among the topics frequently addressed in academic publications. Furthermore, in the context of Turkey's relations with the EU, important contributions are made to accelerate the Green Deal harmonisation processes and to increase international cooperation. In this context, a bibliometric analysis was conducted to determine the quantity of academic studies on the Green Deal in Turkey.